

Brusel 29. září 2022
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2022/0298(COD)

12863/22
ADD 3

SOC 521
EMPL 367
SAN 539
IA 146
CODEC 1391

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	29. září 2022
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	SWD(2022) 312 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2009/148/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2022) 312 final.

Příloha: SWD(2022) 312 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.9.2022
SWD(2022) 312 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady,

**kterou se mění směrnice 2009/148/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s
expozicí azbestu při práci**

{COM(2022) 489 final} - {SEC(2022) 342 final} - {SWD(2022) 310 final} -
{SWD(2022) 311 final}

A. Potřeba opatření

Proč? Jaký problém se řeší?

Nádorová onemocnění z povolání jsou hlavní příčinou úmrtí souvisejících s výkonem povolání v EU¹. Jsou způsobena především expozicí karcinogenním látkám, jako je azbest. Azbest je vysoce nebezpečná karcinogenní látka, a přestože se již v současné době [v EU obecně nepoužívá](#), stále se vyskytuje v mnoha starších budovách. Vystavení azbestu může vést například ke vzniku mezoteliomu² a rakoviny plic, přičemž mezi vystavením azbestu a prvními příznaky onemocnění uplyne až 30 let. Ze všech případů nádorových onemocnění uznaných v členských státech za nádorová onemocnění z povolání jich 78 % souvisí s azbestem³.

Riziko expozice vzniká především při manipulaci s azbestem a v souvislosti s rozptylem azbestových vláken při stavebních pracích, například při renovaci a demolici. Tempo odstraňování azbestu se může v jednotlivých zemích lišit v závislosti na stáří stavebního fondu a strategiích řešení problematiky azbestu, ale rostoucí potřeba zvyšování energetické účinnosti znamená, že se to týká stále většího počtu zaměstnanců ve všech členských státech. Tato potřeba odráží ambici EU stanovenou v Zelené dohodě pro Evropu stát se do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem⁴. Očekává se tedy, že expozice zaměstnanců azbestu se bude zvyšovat ve všech zemích EU s tím, jak bude postupovat provádění strategie „renovační vlna“⁵. Odhaduje se, že azbestu je vystaveno 4,1 až 7,3 milionu zaměstnanců, z nichž 97 % pracuje ve stavebnictví.

V EU upravuje ochranu zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu směrnice 2009/148/ES (směrnice o expozici azbestu při práci). Z nejnovějšího podrobného hodnocení směrnice o expozici azbestu při práci⁶ vyplynulo, že tato směrnice je i nadále velmi relevantní a účinná. Studie podporující toto hodnocení⁷ dospěla k závěru, že existují důkazy podporující snížení limitní hodnoty expozice na pracovišti, aby se zvýšil význam a účinnost směrnice o expozici azbestu při práci. Revizi limitní hodnoty expozice na pracovišti podporuje také nejnovější hodnocení provádění směrnic EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), které zahrnuje období 2013–2017⁸. Kromě toho se v listopadu 2021 tripartitní Poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (ACSH) jednomyslně shodl na potřebě snížit stávající limitní hodnotu expozice na pracovišti.

¹ S podílem 52 % jsou nádorová onemocnění z povolání nejvýznamnější příčinou úmrtí souvisejících s výkonem povolání v EU, následují onemocnění oběhového systému (24 %), úrazy (2 %) a všechny další příčiny (22 %) (údaje za rok 2017, tedy za EU a Spojené království (<https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/>)).

² Mezoteliom je typ rakoviny, která vzniká z tenké vrstvy tkáně, jež pokrývá četné vnitřní orgány (tzv. mezotel).

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics>

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs

⁵ Sdělení Komise *Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň* (COM(2020) 662 final).

⁶ Hodnocení *ex post* směrnic EU v oblasti BOZP z roku 2017 (SWD(2017) 10 final).

⁷ *Hodnocení praktického provádění směrnic EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) v členských státech EU*.

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise provádějící Strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027 (SWD(2021) 148 final).

Pokud nebudou přijata žádná opatření na úrovni EU a budou zvažována pouze povolání, kde v současné době dochází k expozici azbestu, v EU se v příštích 40 letech vyskytne odhadem 884 případů nádorových onemocnění souvisejících s expozicí azbestu na pracovišti⁹. Předpokládá se také, že ve stejném období zemře 707 zaměstnanců na nádorová onemocnění související s expozicí azbestu na pracovišti. Tyto odhadované případy nádorových onemocnění povedou ke vzniku nákladů na zdravotní péči ve výši 228 až 438 milionů EUR.

Počet exponovaných zaměstnanců	Způsobené zdravotní dopady	Očekávaný počet případů (2021–2061)	Očekávaný počet úmrtí (2021–2061)	Odhadované zdravotní náklady (čistá současná hodnota)
4 100 000 – 7 300 000	Rakovina plic Mezoteliom Rakovina hrtanu Rakovina vaječníků	884	707	228–438 milionů EUR

Čeho by měla tato iniciativa dosáhnout?

Hlavním obecným cílem této iniciativy je dále posílit právo zaměstnanců na vysokou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a předcházet nemocem a úmrtím způsobeným nádorovými onemocněními, která jsou spojena s výkonem povolání.

Na podporu tohoto obecného cíle bude tato iniciativa sledovat tyto specifické cíle:

- zvýšit účinnost limitní hodnoty expozice na pracovišti podle směrnice o expozici azbestu při práci její aktualizací na základě vědeckých poznatků a
- dosáhnout jednotnější a lepší ochrany zaměstnanců před azbestem v celé EU.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU?

Účinným způsobem, jak zajistit, aby byla preventivní opatření ve všech členských státech odpovídajícím způsobem aktualizována, je aktualizace směrnice o expozici azbestu při práci tak, aby zohledňovala nejnovější dostupné vědecké poznatky.

Revize limitní hodnoty expozice na pracovišti podle směrnice o expozici azbestu při práci zcela neodstraní rozdíly mezi členskými státy, ale povede k větší harmonizaci limitních hodnot v celé EU. Revidovaná limitní hodnota expozice na pracovišti platná pro EU proto pomáhá dosáhnout harmonizovanější a lepší ochrany zaměstnanců a vyrovnává podmínky pro podniky v celé EU. Společnosti, které chtějí působit ve více členských státech, mohou mít dále prospěch ze zjednodušených použitelných limitních hodnot. To může vést k úsporám, protože lze přijmout společná řešení pro všechna zařízení, oproti tomu, aby bylo nutné navrhnout řešení specifická pro danou lokalitu umožňující splňovat různé požadavky na limitní hodnotu expozice na pracovišti ve více členských státech.

⁹ Včetně mezoteliomu a rakoviny plic, hrtanu a vaječníků.

Opatření na úrovni EU pravděpodobně přinesou spravedlivější podmínky pro zaměstnance a nižší náklady na zdravotní péči, které budou spravedlivěji rozděleny mezi členské státy.

Revize limitní hodnoty expozice na pracovišti platné pro EU odstraňuje potřebu, aby členské státy prováděly vlastní vědeckou analýzu, což pravděpodobně přinese značné úspory správních nákladů. Změnu směrnice o expozici azbestu při práci lze provést pouze pomocí opatření na úrovni EU.

B. Možnosti politiky

Jaké legislativní a nelegislativní možnosti politiky byly zváženy? Je některá možnost upřednostňována? Proč?

Revize stávajících pokynů i přijetí zvláštních opatření pro malé a střední podniky byly zamítnuty, neboť tyto možnosti byly považovány za méně účinné, pokud jde o dosažení cílů této iniciativy.

Jako nejvhodnější přístup byla zvolena revize limitní hodnoty expozice na pracovišti platné pro EU podle směrnice o expozici azbestu při práci. Bylo posouzeno několik scénářů limitní hodnoty expozice na pracovišti s přihlédnutím k vědeckému hodnocení Výboru pro posuzování rizik Evropské agentury pro chemické látky¹⁰, ke stanovisku tripartitního výboru ACSH¹¹ a k limitním hodnotám expozice na pracovišti platným v členských státech. Vědecké hodnocení poskytuje spolehlivé poznatky založené na důkazech, zatímco stanovisko výboru ACSH, které zohledňuje i socioekonomické otázky a otázky proveditelnosti, poskytuje důležité informace pro úspěšné zavedení revidované limitní hodnoty expozice na pracovišti.

Na základě důkladného posouzení dopadů byla jako upřednostňovaná možnost zvolena limitní hodnota expozice na pracovišti na úrovni 0,01 vlákn/cm³, neboť představuje nejlepší scénář z hlediska účinnosti, efektivity a soudržnosti.

Možnost revize dalších ustanovení směrnice o expozici azbestu při práci na žádost organizací zaměstnanců a Evropského parlamentu byla zvážena, ale nebyla vybrána. Diskuse s tripartitním výborem ACSH, vědecká analýza a dvoufázová konzultace sociálních partnerů EU v souladu s článkem 154 Smlouvy o fungování Evropské unie se zaměřily na naléhavou aktualizaci limitní hodnoty expozice na pracovišti namísto komplexnější revize směrnice o expozici azbestu při práci na základě závěrů hodnocení *ex post* směrnice o expozici azbestu při práci¹². To nemá žádný vliv na výsledek budoucích hodnocení a případné revize dalších ustanovení směrnice o expozici azbestu při práci. Je však třeba poznamenat, že členské státy mohou jít nad rámec minimálních ustanovení směrnice o expozici azbestu při práci a že jsou

¹⁰ [*Opinion on scientific evaluation of occupational exposure limits for Asbestos*](#) (Stanovisko k vědeckému hodnocení limitních hodnot expozice na pracovišti pro azbest).

¹¹ [*Výbor ACSH, Opinion on an EU Binding Occupational Exposure Limit Value \(BOEL\) for Asbestos under the Asbestos at Work Directive 2009/148/EC*](#) (Stanovisko k závazné limitní hodnotě expozice na pracovišti pro azbest platné pro EU podle směrnice 2009/148/ES o expozici azbestu při práci) (dokument 008-21), přijato dne 24. listopadu 2021.

¹² SWD(2017) 10 final, 10.1.2017.

odpovědné za konkrétní provádění a prosazování vnitrostátních předpisů, kterými se směrnice o expozici azbestu při práci provádí. V případě potřeby budou konkrétní žádosti organizací zaměstnanců a Evropského parlamentu řešeny ve zvláštních pokynech. Tyto pokyny by Komise poskytla po přijetí revidované směrnice o expozici azbestu při práci, aby podpořila její provádění.

Kdo podporuje kterou možnost?

V rámci formální dvoufázové konzultace se sociálními partnery podpořily organizace zaměstnavatelů i odborové svazy snížení limitní hodnoty expozice na pracovišti podle směrnice o expozici azbestu při práci.

Zájmová skupina zaměstnavatelů a zájmová skupina vlád v rámci výboru ACSH podporují limitní hodnotu expozice na pracovišti na úrovni 0,01 vlákn/cm³, zatímco zájmová skupina zaměstnanců je pro přijetí limitní hodnoty expozice na pracovišti na úrovni 0,001 vlákn/cm³.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti?

Díky této iniciativě by se v příštích 40 letech mohlo předejít 663 případům nádorových onemocnění (rakovina plic, mezoteliom, rakovina hrtanu a rakovina vaječníků). To mimo jiné zmenší utrpení zaměstnanců a jejich rodin a prodlouží délku, kvalitu a produktivitu jejich životů. V ekonomickém vyjádření se tento zdravotní přínos pohybuje mezi 166 a 323 miliony EUR.

Zvýšení bezpečnosti práce při odstraňování azbestu zvýší atraktivitu tohoto odvětví. V důsledku takového zlepšení vnímání ze strany veřejnosti mohou podniky snáze přijímat a udržet si zaměstnance, což sníží náklady na nábor a zvýší produktivitu zaměstnanců.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost?

Opatření na úpravu pracovních postupů tak, aby byly v souladu s novou limitní hodnotou expozice na pracovišti, by pro podniky znamenala zvýšené náklady. Jedná se především o náklady na dodatečná opatření k řízení rizik, oznamování, lékařský dohled, monitorování a školení. Průměrné náklady na podnik v příštích 40 letech by však byly nižší než 15 000 EUR. Tyto náklady budou pravděpodobně do značné míry přeneseny na zákazníky.

Jaký bude dopad na podniky, včetně malých a středních podniků a mikropodniků?

Je pravděpodobnější, že limitní hodnota expozice na pracovišti se dotkne malých podniků, které tvoří více než 99 % podniků pracujících s azbestem ve všech odvětvích. Náklady mohou mít malý dopad (poměr nákladů k obrátu mezi 2 a 4 %) v odvětvích oprav elektrických zařízení, oprav a údržby lodí a člunů a údržby a oprav motorových vozidel (tj. 0,02 % všech podniků zabývajících se azbestem). S výjimkou malých a středních podniků v těchto

odvětvích nebude velká většina malých a středních podniků ovlivněna nezbytným zvýšením nákladů.

Očekávají se významné dopady na státní rozpočty a státní správy?

Donucovacím orgánům mohou vzniknout dodatečné administrativní náklady a náklady na prosazování. Neočekává se však, že by tyto náklady byly významné (přibližně 390 000 EUR na každou zemi a rok). Zvolená možnost by měla rovněž pomoci zmírnit finanční ztráty systémů sociálního zabezpečení a zdravotní péče členských států tím, že bude předcházet nemocem. Odhadované přínosy pro orgány veřejné správy (3,4 milionu EUR za 40 let) jsou nižší než vyčíslené náklady (přibližně 421 milionů EUR za 40 let).

Očekávají se jiné významné dopady?

Upřednostňovaná možnost bude mít rovněž pozitivní dopad na základní práva, zejména s ohledem na článek 2 (Právo na život) a článek 31 (Slušné a spravedlivé pracovní podmínky) Listiny základních práv Evropské unie.

Kromě toho pomůže dosáhnout cílů udržitelného rozvoje v oblasti zdraví a kvalitního života ([cíl 3](#)) a důstojné práce a ekonomického růstu ([cíl 8](#)). Očekává se také, že bude mít pozitivní dopad na cíle udržitelného rozvoje v oblasti průmyslu, inovací a infrastruktury ([cíl 9](#)) a odpovědné výroby a spotřeby ([cíl 12](#)).

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Účinnost navrhované revize směrnice o expozici azbestu při práci by se posuzovala v rámci hodnocení směrnic EU v oblasti BOZP podle článku 17a směrnice 89/391/EHS.